

**Folketingets Social-,
Indenrigs- og Børneudvalg**

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2018 - 3801

Doknr.
608072

Dato
11-09-2018

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 4. juli 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 540 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Carl Holst (V).

Spørgsmål nr. 540:

"Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt "private opholdssteder har problemer med kvaliteten sammenlignet med opholdssteder i det offentlige", som det fremgår af telegram fra Ritzau. Der henvises til telegrammet "Private bosteder dominerer markedet for anbragte børn", Ritzau den 24. juni 2018."

Svar:

Som jeg oplyste i min foreløbige besvarelse af spørgsmålet, har jeg bedt de fem socialtilsyn om at bidrage til besvarelsen.

Socialtilsynene er på baggrund af de indhentede erfaringer fra tilsynenes godkendelses- og tilsynsvirksomhed bedt om at beskrive, om det er tilsynenes opfattelse, at der generelt er forskel i kvaliteten i private henholdsvis offentlige tilbud, som er omfattet af socialtilsynet.

Jeg har nu modtaget svar fra alle fem socialtilsyn og har gengivet dem nedenfor.

På baggrund af socialtilsynenes besvarelser og Socialstyrelsens delkonklusion om forskelle i kvalitetsbedømmelsen af sociale tilsyn i Evalueringen af tilsynsreformen¹, ses der ikke at være nævneværdige forskelle i kvaliteten på private og offentlige tilbud.

Socialtilsyn Syd har oplyst følgende:

"Offentlige og private tilbud fordeler sig ikke ligeligt over den tilbudsvifte som Socialtilsyn Syd fører tilsyn med. F.eks. er der en større andel private tilbud til børn og misbrugsbehandling end til voksne handicappede. Så alle rede fordi offentlige og private tilbud ikke umiddelbart løser den samme opgave, vil det være vanskeligt at lave en generel sammenligning af kvaliteten mellem dem.

Dermed henleder jeg opmærksomheden på min seneste årsrapport, hvor jeg ud fra metodemæssige overvejelser tydeligt tager afstand fra at bruge gennemsnitsscorer som et udtryk for kvalitetsniveau på forskellige tilbudstyper.

¹ Side 60-62 i [Evalueringen af tilsynsreformen](#) fra maj 2018

Endelig kan jeg forsikre om, at hvis Socialtilsyn Syd via tilsynsarbejde opbygger solid viden om en forskel mellem private og offentlige tilbuds kvalitet – eller opbygger sikker viden om, at der ikke er en sådan forskel - så vil vi offentliggøre den i vores årsrapport, sådan at kommunerne her i Syddanmark kan bruge denne viden i deres arbejde med udvikling af tilbudsvidten såvel i regi af den regionale rammeaftale som via prioriteringer i hver enkelt kommune.”

Socialtilsyn Midt har oplyst følgende:

”Socialtilsyn Midt ser ikke stor forskel i kvaliteten på henholdsvis private og offentlige tilbud. Der er gode og dårlige tilbud inden for såvel det offentlige som det private.

Til gengæld er der stor forskel på et privat og et offentligt tilbuds reaktion på socialtilsynets kritik af tilbuddets kvalitet og forslag til forbedringer. Et offentligt tilbud reagerer som oftest hurtigt på kritik og med et stort ressourcetræk på forbedrings tiltagene. Såfremt tilbuddet ikke formår at rette op på forholdene efter en periode, så vil den politiske eller administrative ledelse ofte gøre kort proces med enten ledelse og/eller tilbuddet som helhed. I praksis udskiftes ledelser og afdelinger lukkes, **inden** socialtilsynet skrider til lukning. Det er således Socialtilsyn Midts opfattelse, at et offentligt tilbud typisk reagerer på socialtilsynets tilbagemelding om dårlig kvalitet med en rationel løsning og med kort tids horisont. Desuden flyttes medarbejdere til andre enheder hvis muligt, når tilbuddet/afdelingen lukkes, så derfor opstår der sjældnere desperate situationer eller ”mandeflugt” i den kritiske periode. Hertil kommer, at offentlige tilbud er mindre udsatte for belægningsnedgang som følge af kritik. Mange offentlige tilbud er på voksenområdet, og der er tale om varige boligløsninger. Derfor vil visiterende kommune være mindre tilbøjelig til at forsøge at flytte borgerne ved midlertidig kritik. En del kommunale tilbud har også mange borgere fra egen kommune.

Et privat tilbud er ofte ledet af en stifter eller ejeren af tilbuddet. Denne vil ofte også eje – eller have en relation til den, der ejer de bygninger, som tilbuddet benytter. Hvis der er en bestyrelse, så kan den være sammensat af personer, som har en relation til ejer eller stifter. Vi ser dog også mange eksempler på professionelle og fagrelevante bestyrelser uden nære relationer til ledelsen. Når et privat tilbud får kritik af socialtilsynet, så vil der ofte være et element af ”hjerteblod” hos ledelsen og indimellem også hos medarbejderne. Alle har måske været med fra begyndelsen og føler et meget stærkt tilhørsforhold til metode, kolleger og historie. Det kan være svært at kapere for den enkelte, hvis tilbuddet eksempelvis kritiseres for dårlig metode og kultur eller manglende kompetencer. Ledelse og medarbejdere kan reagere voldsomt på kritikken - også fordi de risikerer at miste deres lønindtægt (ledelse kan desuden miste ganske betydelige lejeindtægter), hvis tilbuddet ender med lukning. Når kritiske situationer opstår, er der mange følelser (og advokater) i omløb. Desuden er de fleste private tilbud børnetilbud og kommunerne er mere tilbøjelige til at afbryde anbringelsen, hvis der er kritik af tilbuddet. Derfor mærker private tilbud ofte en meget hurtig og voldsom økonomisk ørefigen, når noget er kritisabelt og kommunerne orienteres.

En bestyrelse kan have svært ved at manøvrere i det felt, hvis problemstillingerne eksempelvis centrerer sig omkring leder (som har rekrutteret bestyrelsen og som bestyrelsesmedlemmerne måske har en familiemæssig eller venskabelig relation til). Bestyrelsen bliver klemt af relationen og historien og venter ofte alt for længe med at træffe de nødvendige beslutninger til genopretning af tilbuddets kvalitet. Det siger sig selv, at det bliver endnu sværere, hvis det er ejer selv, som skal beslutte at afskedige medarbejdere, ændre selvopfundne metoder, frasige sig lukrative lejeindtægter eller lign.”

Socialtilsyn Nord har oplyst følgende:

"I Socialtilsyn Nord har vi tilsyn med ca. 300 sociale tilbud. Disse tilbud fordeler sig mellem private, kommunale og regionale tilbud. Kategorien "private tilbud" dækker over forskellige virksomhedsformer fra enkeltmandsfirma, I/S, ApS, A/S og fonde.

Ud fra det datagrundlag vi har, mener vi ikke at kunne drage endelige konklusioner på, om der er væsentlige kvalitetsforskelle mellem tilbuddene afhængigt af driftsherretypen. Som [...] Socialtilsyn Syd nævner, løser offentlige og private tilbud heller ikke nødvendigvis samme opgaver, hvilket kan vanskeliggøre sammenligninger af kvaliteten mellem private og offentlige tilbud.

Skal der laves retvisende og reelle sammenligninger mener vi, det kræver, at der laves en mere dybdegående analyse, gerne faciliteret af Socialstyrelsen.

For overordnede sammenligninger mellem offentlige og private tilbud tillader vi os at henvise til Socialstyrelsens slutevaluering af tilsynsreformen, hvori Socialstyrelsen på side 60 og frem omtaler "Forskelle i kvalitetsbedømmelsen af sociale tilbud" (<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-tilsynsreformen>).

Denne er dog alene kvantitativ ud fra indikatorscore, der som bekendt er generisk, hvor der ikke kan vægtes særlige forhold som f.eks. at borgerne er vegetative og derfor ikke kan gå i skole. Det betyder, at et tilbud, der arbejder med vegetative borgere godt kan gøre deres arbejde godt i forhold til den målgruppe, men de vil alligevel score lavt på indikatoren om skolegang og fremmøde."

Socialtilsyn Øst har oplyst følgende:

"Med baggrund i det kendskab og faktuelle data Socialtilsyn Øst [...] har vedr. kvaliteten i kommunale og private tilbud mener vi ikke, at vi kan drage konklusioner vedrørende kvalitetsforskelle mellem private og kommunale.

I Socialstyrelsens slutevaluering af tilsynsreformen, <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-tilsynsreformen>, beskrives en række svage tendenser til, at der er forskelle. Såfremt mulige forskelle skal belyses, mener vi, at der skal laves en mere dybtgående analyse af feltet, end der er foretaget i slutevalueringen. Både Socialtilsyn Nord og Socialtilsyn Syd har i deres besvarelser på denne forespørgsel beskrevet, at disse målinger er indikatorscore, der kan betyde, at et tilbud scores lavt, hvis det f.eks. ikke er relevant at bedømme, eller f.eks. hvis en handlekommune ikke leverer handleplaner. Derfor er en analyse udelukkende på scorer ikke fyldestgørende for at kunne konkludere, at der er forskel."

Socialtilsyn Hovedstaden har oplyst følgende:

"Socialtilsyn Hovedstaden har aktuelt 532 tilbud, hvoraf 285 (54 %) er offentlige tilbud og 247 (46 %) er private tilbud.

Ud fra det datagrundlag Socialtilsyn Hovedstaden har til rådighed, vurderer vi, at der er en lille tendens til, at private tilbud klarer sig lidt bedre end offentlige tilbud målt på temaerne i kvalitetsmodellen. Set i forhold til kvalitetsmodellens syv temaer scorer private tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje i gennemsnit lidt højere end offentlige tilbud. Hermed understøtter vores datagrundlag den konklusion, der også bliver draget på side 60 i Socialstyrelsens evaluering af tilsynsreformen om, at private tilbud generelt opnår en lidt højere kvalitetsbedømmelse. I den forbindelse er det dog væsentligt at bemærke, at gennemsnitsscorerne baseret på temaerne i kvalitetsmodellen ikke kan stå alene i forhold til at vurdere, om der generelt set er forskel i kvaliteten blandt private og offentlige tilbud, men bør ledsages af en analyse af

de kvalitative vurderinger i tilsynsrapporten. Dertil kan bemærkes, at den observerede kvalitetsforskel mellem private og offentlige tilbud ikke har udmøntet sig i nævneværdige forskelle i udstedelsen af sanktioner i Socialtilsyn Hovedstaden. I perioden mellem 2014-2017 har Socialtilsyn Hovedstaden således udstedt omtrent lige mange påbud til private såvel som offentlige tilbud. Kvalitetsforskellen mellem offentlige og private tilbud er således ikke så stor, at det har givet anledning til at udstede flere påbud til offentlige tilbud.

Socialtilsyn Hovedstaden vurderer samtidig, at der ikke nødvendigvis er grundlag for at sammenligne offentlige og private tilbud, idet der er nogle iboende og strukturelle forskelle på tværs af offentlige og private tilbud. For blot at nævne et par eksempler er der fx langt flere børne- og ungetilbud blandt private tilbud i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje. 34 % af den samlede portefølje af private tilbud er børne- og unge tilbud mod kun 16 % blandt de offentlige tilbud. Endvidere er der langt flere små tilbud blandt private tilbud sammenlignet med offentlige tilbud. 43 % af de private tilbud i Socialtilsyn Hovedstaden rummer 10 pladser eller derunder, mens det samme kun er tilfældet for 22 % af de offentlige tilbud. Den forskel, vi kan konstatere blandt offentlige og private tilbud, kan altså ikke reduceres til virksomhedsformen (om tilbuddet er offentligt eller privat) alene.

Med henblik på endegyldigt at kunne vurdere, om der er forskel i kvaliteten på tværs af offentlige og private tilbud, er der altså et behov for en mere dybdegående analyse, der tager højde for de iboende forskelle mellem private og offentlige tilbud.

I det følgende underbygges ovenstående med udgangspunkt i det datagrundlag, Socialtilsyn Hovedstaden har til rådighed.

Sanktioner

I perioden fra 2014-2017 har Socialtilsyn Hovedstaden udstedt i alt 202 påbud. 100 af påbuddene er udstedt til offentlige tilbud, mens 102 af påbuddene er udstedt til private tilbud. Set i forhold til udstedelsen af påbud er der altså ikke en nævneværdig forskel mellem offentlige og private tilbud². Tabellen viser, at fordelingen mellem påbud givet til henholdsvis offentlige og private tilbud ikke nødvendigvis har været ens på tværs af de fire år. Socialtilsyn Hovedstaden vurderer dog, at der er tale om tilfældige udsving fra år til år taget i betragtning, at der er tale om relativt små tal. Bemærk i den forbindelse at tilbuddene ofte modtager et varierende antal påbud ad gangen. Et givent år kan ét tilbud altså godt modtage et stort antal påbud i forbindelse med ét tilsyn og dermed tegne for en relativt stor del af de påbud, der bliver givet det år.

Tabel 1

Antal påbud fra 2014-2017 (procent i parentes)

	2014	2015	2016	2017	I alt
Offentlige tilbud	10 (26)	35 (56)	33 (49)	22 (67)	100 (50)
Private tilbud	28 (74)	28 (44)	35 (51)	11 (33)	102 (50)

Anm.: Påbuddene fordeler sig på 46 tilbud, herunder på 25 private tilbud og 21 offentlige tilbud

Et lignende billede tegner sig for iværksættelsen af skærpede tilsyn. I perioden fra 2014-2017 har Socialtilsyn Hovedstaden iværksat i alt 27 skærpede tilsyn. 12 af de skærpede tilsyn er iværksat over for offentlige tilbud, mens 15 af de skærpede tilsyn er iværksat over for private tilbud. Taget i betragtning at der er tale om relativt små tal, vurderer

² Bemærk at man ikke kan slutte, at private tilbud – der udgør en lidt mindre andel af det samlede antal tilbud – har fået relativt flere påbud, idet den relative fordeling mellem offentlige og private tilbud er en dy namisk størrelse, der har varieret i perioden 2014-2017.

Socialtilsyn Hovedstaden, at den lidt højere andel for private tilbud er et udtryk for tilfældighed.

Tabel 2

Antal skærpede tilsyn fra 2014-2017 (procent i parentes)

	2014	2015	2016	2017	I alt
Offentlige tilbud	1 (20)	4 (44)	3 (43)	4 (67)	12 (44)
Private tilbud	4 (80)	5 (56)	4 (57)	2 (33)	15 (56)

Anm.: De skærpede tilsyn fordeles på 20 tilbud, herunder på 12 private tilbud og 8 offentlige tilbud

Billedet er lidt anderledes for antallet af tilbagekaldte godkendelser. I perioden fra 2014-2017 har Socialtilsyn Hovedstaden tilbagekaldt godkendelsen hos 6 tilbud. Alle 6 tilbud er private tilbud. Socialtilsyn Hovedstaden vurderer ikke, at den skæve fordeling er et udtryk for, at private tilbud generelt har flere kvalitetsmangler end offentlige tilbud. Som det også fremgår på side 22 i Socialstyrelsens evaluering af tilsynsreformen har offentlige tilbud flere organisatoriske redskaber end private tilbud til at håndtere alvorlige kvalitetsmangler. I kraft af at være driftsherrer for mange tilbud kan offentlige tilbud i højere grad end private tilbud foretage omstruktureringer i tilbudsstrukturen eller tilføre nye ressourcer til det enkelte tilbud. Før Socialtilsyn Hovedstaden tilbagekalder et tilbuds godkendelse får tilbuddet altid mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund for socialtilsynets vurdering om at tilbagekalde godkendelsen. I processer som disse har Socialtilsyn Hovedstaden flere gange oplevet, at offentlige tilbud enten har rettet op ved at tilføre nye personale- eller lederressourcer til tilbuddet eller ved at lukke tilbuddet og omplacere borgerne i et andet af kommunens tilbud.

Socialtilsyn Hovedstaden har ikke optegnelser over, hvor mange gange vi har varslet en tilbagemærkning af et tilbuds godkendelse, uden det har udmøntet sig i, at godkendelsen er blevet trukket tilbage. Vi vurderer dog ikke, at der er nævneværdigt flere tilbud blandt private tilbud set i forhold til offentlige tilbud, der har så alvorlige kvalitetsmangler, at der er grundlag for at trække tilbuddets godkendelse.

Tabel 3

Antal tilbagekaldte godkendelser 2014-2017

	2014	2015	2016	2017	I alt
Offentlige tilbud	0	0	0	0	0
Private tilbud	0	2	2	2	6

Kvalitetsbedømmelser

Tabel 4 viser en oversigt over gennemsnitsbedømmelser for henholdsvis offentlige og private tilbud fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen i 2017. Tabellen viser, at der er en mindre forskel i kvaliteten på tværs af offentlige og private tilbud. Private tilbud scorer generelt lidt højere på alle temaerne i kvalitetsmodellen set i forhold til offentlige tilbud.

Forskellen beror ikke nødvendigvis på, om tilbuddet er offentligt eller privat. Som nævnt overfor, er der eksempelvis langt flere børne- og ungetilbud blandt private tilbud. Børne- og ungetilbud scorer i gennemsnit og generelt højere end voksen-tilbuddene i Socialtilsyn Hovedstadens portefølje. Den større andel af børne- og ungetilbud blandt private tilbud kan altså også være med til at forklare, hvorfor private tilbud i gennemsnit scorer højere end offentlige tilbud.

Bemærk at Socialtilsyn Hovedstaden ikke har undersøgt om forskellen mellem offentlige og private tilbud er signifikant.

Tabel 4

Gennemsnitsbedømmelser fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen i 2017

	Tema 1	Tema 2	Tema 3	Tema 4	Tema 5	Tema 6	Tema 7	Samlet
Offentlige tilbud	3,8	4,1	3,8	4,1	3,9	4,1	4,1	4,0
Private tilbud	4,1	4,3	4,1	4,3	4,1	4,3	4,2	4,2

Anm.: Tema 1 = Uddannelse og beskæftigelse, tema 2 = Selvstændighed og relationer, tema 3 = Målgrupper, metoder og resultater, tema 4 = Sundhed og trivsel, tema 5 = Organisation og ledelse, tema 6 = Kompetencer, tema 7 = Fysiske rammer

Temaet økonomi blev taget ud af kvalitetsmodellen pr. 1. januar 2017, og vi har derfor valgt at vise gennemsnitsbedømmelserne for temaet i 2016. Det fremgår af tabellen, at private tilbud scorer væsentligt højere end offentlige tilbud på temaet økonomi. Socialtilsyn Hovedstaden vurderer, at forskellen skyldes, at de offentlige tilbuds budgetter – sammenlignet med de privates – ofte er mangelfulde i en sådan grad, at økonomien ikke er gennemskuelig for Socialtilsyn Hovedstaden.

Tabel 5

Gennemsnitsbedømmelser for temaet økonomi i 2016

	Økonomi
Offentlige tilbud	2,7
Private tilbud	3,5

Henvendelser om bekymrende forhold

Tabel 6 viser antallet af henvendelser om bekymrende forhold i 2017. Det fremgår, at de private tilbud tegner for lige over halvdelen af det samlede antal henvendelser (på tilbudsområdet) om bekymrende forhold i 2017, mens de offentlige tilbud tegner for lidt under halvdelen.

Tabel 6

Antal henvendelser om bekymrende forhold i 2017 (procent i parentes)

	2017
Offentlige tilbud	98 (45)
Private tilbud	118 (55)

Med venlig hilsen
Mai Mercado